

Sak

FORSLAG TIL KOMMUNEPLAN MED BESTEMMELSER SAMT RAPPORT FOR
BLEFJELL I FLESBERG KOMMUNE, BUSKERUD.

Dok.nr.	Dato	Dokument (type, tittel)	Merknader
1	01.09.89	Brev fra Flesberg kommune til U.O.	
2	19.12.89	Brev fra U.O. til Flesberg kommune.	

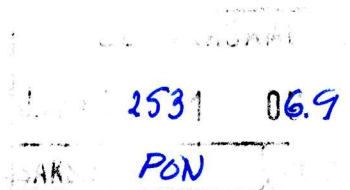
FLESBERG KOMMUNE
TEKNISK ETAT

Vår referanse: Ark.

503.of

Deres referanse:

TIL
Se vedlagte adresseliste



**FORSLAG TIL KOMMUNEDELPLAN MED BESTEMMELSER SAMT RAPPORT FOR
BLEFJELL I FLESBERG KOMMUNE.**

Vedlagt oversendes ovenfornevnte forslag til behandling.

Evt. merknad/innsigelse må være bygningsrådet i hende senest
31.oktober 1989.

Lampeland, den 1. september 1989.

Oddvar From
Oddvar From
teknisk sjef

**FLESBERG KOMMUNE
TEKNISK ETAT**

Kommunedelplan for Blefjell m/bestemmelser samt rapport er sendt følgende instanser og privatpersoner med frist for uttalelse 31.10.1989:

**Skolestyret, 3623 Lampeland
Hovedutvalg for helsevern og sosial omsorg, 3623 Lampeland
Hovedutvalg for kultur, 3623 Lampeland
Landbrukskontoret (2 sett), 3623 Lampeland**

**Fylkeskommunen, plan- og næringskontoret, Fylkeshuset, 3019 Drammen
Fylkeskonservatoren " "
Fylkesfriluftsnemnda " "
Fylkeskultursjefen " "**

**Vegsjefen i Buskerud, postboks 2265 Strømsø, 3003 Drammen
Universitetet i Oslo, Oldsaksamlingen, Fredriksg. 2/3, 0164, Oslo
Fylkesmannen i Buskerud, miljøvernavdelingen, 3019 Drammen
Riksantikvaren, Akershus festning bygn. 18, 0192 Oslo
Flesberg elverk, 3623 Lampeland
Buskerud energiverk, Ø. Eikerveien 14, 3048 Drammen
Televerket, planavdelingen, Ø. Strandgt. 2, 3018 Drammen
Forsvarets Distriktsingeniør, 3645 Heistadmoen**

**Oddmund Huslende (grunneierrepresentant) 3623 Lampeland
Ragnar Kristiansen (hytteeierrepresentant) Hundsdal, 3178 Våle
Mustads arvinger: v/Jens Smedshammer, Vardeveien 4, 1322 Høvik**

Veiforeninger:

**Storebleveien v/Odd Bliå, 3620 Flesberg
Juvenesveien v/Sigurd Fossan, 3620 Flesberg
Høimyrveien v/Helga Høimyr, 3620 Flesberg
Søndre Blevei v/Einar Huslende, 3623 Lampeland
Holmevann, Mjåvann og Våtvatn v/Edel Bårdseth, Kurveien 9,
0495 Oslo 4**

Nabokommuner:

**Kongsberg, 3600 Kongsberg
Notodden, Teatergt. 3, 3670 Notodden
Tinn, Postboks 27, 3661 Rjukan
Rollag, 3626 Rollag**

Flesberg kommune

KOMMUNEDELPLAN FOR BLEFJELL.

=====

Planforslag august 1989.

TEKNISK ETAT I FLESBERG

Mottatt: 31. 08. 89

Saksbehandler:

Gnr:

Arkiv:

INNHOLD:

	Side
1.0 KOMMUNEDELPLANEN OG PLANARBEIDET.	2
2.0 NATUR OG MILJØ - GRUNNLAGET FOR REKREASJON OG NÆRINGSLIV.	4
3.0 BLEFJELL I DAG - REGIONALT OG LOKALT.	5
4.0 VIKTIGE PROBLEMSTILLINGER I KOMMUNEDELPLANEN.	6
5.0 REGULERINGSPLANLEGGINGEN - ET NØDVENDIG VERKTØY FOR OPPFØLGINGEN AV KOMMUNEDELPLANEN.	8
6.0 AREALINDELINGEN I PLANEN	8

VEDLEGG.

AREALVURDERINGER FOR NORDRE OG SØNDRE DEL AV BLEFJELL

1.0 KOMMUNEDELPLANEN OG PLANARBEIDET.

Kommunedelplanen for Blefjell.

Kommunedelplanen for Blefjell er en oversiktsplan som fastlegger hovedtrekkene i arealbruken på Blefjell i Flesberg kommune.

Planen er utarbeidet på grunnlag av en planprosess som ble gjennomført fra våren 1988 til sommeren 1989. Bakgrunnen for planarbeidet var et overordnet planbehov p.g.a. stor pågang av reguleringsplaner for fritidsbebyggelse, i tillegg til en revisjon av kommunens godkjente generalplan. Flesberg kommune gjennomførte i samme tidsrom et arbeide med en reiselivsplan for kommunen, der Blefjell gikk inn som et av viktig element. Arbeidet med kommunedelplanen og reiselivsplanen kunne derved samordnes.

Kommunedelplanen er utarbeidet med hjemmel i kapittel VI i plan- og bygningsloven. Endelig vedatt kommunedelplan vil være rettslig bindende for arealbruken i området og vil erstatte tidligere godkjent generalplan. Vedtatte reguleringsplaner og godkjente disposisjonsplaner skal fortsatt gjelde.

Rettslig bindende bestemmelser knyttet til planen med hjemmel i paragraf 20-4 a-h i plan- og bygningslova er uthevet med ramme på de enkelte plankartene.

Organiseringen og gjennomføringen av planarbeidet.

Planutvalget:

Kommunestyret i Flesberg satte våren 1988 ned et planutvalg som skulle ha ansvaret for å utarbeide en kommunedelplan for Blefjell. Planutvalget fikk følgende sammensetning:

Ove Wingestad
Harald Pedersen
Kristian Moen

Tor Kolstad, teknisk etat
Svein Foss, sentraladm.

I tillegg har herredskogmester Narve Lid og overarkitekt Kåre Aase ved Buskerud fylkeskommune, plan- og næringskontoret deltatt i planutvalgets møter. Asplan Kongsberg ved Erik Plathe har vært kommunens konsulent i arbeidet fra oktober 1988.

Planutvalgets mandat:

Planutvalget fikk i kommunestyresak 59/88 følgende mandat:

" Vurdere framtidig utvikling av Blefjellområdet som kommunedelplan herunder vurdere:

- øvre / nedre byggegrense.
- eventuelle utvidelser av byggeområdene.
- vurdere eksisterende områder med henblikk på fortettinger.
- trekke opp rammer og retningslinjer for utarbeidelse av reguleringsplaner.

Planutvalget bør ikke gå for langt ned i detaljeringsgrad i planarbeidet. Utviklingen av området bør styres gjennom konkrete krav til reguleringsplanenes innhold. "

Planprosessen:

Planprosessen har vært inndelt i tre hovedfaser:

1. Gjennomgang av dagens forhold på Blefjell.
2. Debatt om utviklingen på Blefjell. Skisseforslag ble lagt fram for å få i gang debatten.
3. Planbehandling. Formell behandling av planforslag fram til endelig vedtak i kommunestyret.

I planarbeidet har det i første rekke vært lagt vekt på å legge tilrette for en debatt om utviklingen på Blefjell. Det er holdningene til de ulike brukergruppene i området som vil være bestemmende for den framtidige utviklingen på Blefjell. Kunnskapsutveksling og dialog som fremmer samarbeid har vært sett på som særlig viktig i denne sammenheng.

Forholdet til de ulike brukergruppene:

Det har vært en forutsetning å trekke inn de ulike brukergruppene så tidlig som mulig i planarbeidet. Dette har blitt gjort ved:

- kontakt med grunneiere i området, bruk av etablerte grunneierfora (vegforeninger), lokale debattmøter og utsending av materiale.
- Muligheter for ulike brukergrupper til å delta i noen av planutvalgets møter.
- Utsending av planutkast til foreløpig høring og debatt både lokalt og regionalt
- Åpent debattmøte der samtlige hytteeiere, grunneiere og andre interesserte var invitert (møtet samlet mellom 250 og 300 deltagere).

Fra grunneiersiden ble det reist kritikk fordi grunneierene ikke var representert i planutvalget. Planutvalget ble derfor styrket med en grunneierrepresentant og en hytteeierrepresentant i de avsluttende møtene.

Planutvalgets forutsetninger:

Med utgangspunkt i mandatet fra kommunestyret vedtok planutvalget at følgende forutsetninger skulle legges til grunn for arbeidet med kommunedelplanen:

- området deles i en nordre og en søndre del. Dette var hensiktsmessig fordi problemstillingene er forskjellige i de to områdene og av karttekniske årsaker.
- kommunens godkjente generalplan skulle være et utgangspunkt for vurderingene av områdene.
- turisttilbudet på Blefjell må tilfredstille de krav til standard som vil etterspørres framover mot år 2000. Dette forutsetter at videre hyttebygging i området vil kreve en sanitær standard som innebærer innlagt vann og at privetløsningen baseres på klosett / tett oppsamlingstank. Denne forutsetningen betyr ikke at nye hytter må legge inn vann, men at de lokaliseres til områder der resipientforholdene tillater at dette blir gjort.
- forurensningssituasjonen på Blefjell skal ikke forverres

2.0 NATUR OG MILJØ - GRUNNLAGET FOR REKREASJON OG NÆRINGS-LIV.

Langsiktig planlegging - et viktig redskap for miljø og næringsutvikling.

Blefjell er et fjellområde som har og har hatt stor attraksjonsverdi i flere sammenhenger. Fellesnevneren er de naturkvalitetene området innehar, og en nær beliggenhet til store befolkningskonsentrasjoner. Men også de betydlige investeringer som er lagt ned på utbyggingssiden har gjort området tilgjengelig for mange, samtidig som dette har betydd og betyr mye næringsmessig for Flesberg kommune.

Kommunestyrets mandat til planutvalget i sak 59/88 understreker betydningen av at kommunedelplanen for Blefjell skal være en rammeplan som trekker opp retningslinjer for videre detaljplanlegging og enkeltsaksbehandling. Dette betyr at større områder må sees i sammenheng, problemstillinger knyttet til områdene må analyseres og hovedlinjer må trekkes opp der det også gjøres avveining mellom ulike brukerinteresser.

Dersom en ser på en detalj, f.eks en enkelt byggesak isolert, så vil det åpenbart kunne gis innvendinger i mot en helhetsløsning. Men dersom denne ene byggesaken sees i sammenheng med 50 andre vil viktigheten av helhetsvurderinger kunne tre tydelig fram.

De fleste interessegrupper knytter sine synspunkter til isolerte vurderinger i forhold til egen sak. Dette er en naturlig og vel også en nødvendig holdning. For en enkelt interessent vil derfor en helhetsløsning kunne føles urimelig. Informasjon om hvorfor helhetsløsninger er nødvendige blir derfor viktig.

Disse forholdene gjør den politiske dimensjonen i planarbeidet svært viktig. Det er kun demokratisk valgte organer som kan gjøre avveininger av denne type. De faglige vurderinger og metoder vil kun være et nødvendig grunnlag for de beslutningene som blir tatt.

Hyttebygging er en viktig næringsveg både for grunneiere, hytteprodusenter og andre servicebedrifter som trekker på ringvirkninger fra bruken av hyttene.

Selve salgs- og byggefasen vil gi inntekter på kort sikt. Likevel er det åpenbart at det ikke er en uendelig utbyggingsressurs i et avgrenset område som Blefjell. På lengere sikt må det derfor i første rekke være inntekter fra hyttebrukerne og andre tilreisende som vil være inntektsgrunnlaget. Dette betyr at områdets attraktivitet og det totaltilbud som kan tilbys brukerne vil være det viktigste fundamentet for framtidige inntekter. Svikter interessen hos brukerne svikter også inntektene.

Gjennom planlegging i dag der utbygging, bruk og vern avveies ut fra et langsiktig perspektiv vil det kunne være mulig å ivareta grunnlaget for disse framtidige inntektene. Under denne synsvinkelen vil det ikke være noen konflikt mellom utbygging, friluftsliv og natur/miljøvern, men snarere et felles mål. Dette er en helt sentral erkjennelse når utmarksressursene skal forvaltes.

3.0 BLEFJELL I DAG - REGIONALT OG LOKALT.

Områdets betydning i regional sammenheng.

Blefjells naturkvaliteter og nære beliggenhet til store befolkningskonsentrasjoner gjør at det er knyttet friluftsinnteresser av regional og nasjonal betydning til området. Det finnes også en villreinstamme på omlag 270 som har regional betydning.

Blefjell omfatter fem kommuner og to fylker med tilhørende forvaltningsorganer. Buskerud fylkeskommune har utarbeidet et forslag til regionale retningslinjer som konkretiserer de regionale problemstillingene i området (jfr. vedlegg). Telemark fylkeskommune arbeider med et tilsvarende opplegg.

I regional sammenheng er det særlig viktig å se utviklingen i området ut over kommunegrensene. Det er den samlede utviklingen innenfor alle de fem kommunene som avgjør hvordan Blefjell vil være i framtiden.

Noen nøkkeltall om utbyggingen på Blefjell i Flesberg kommune og Buskerud fylke.

Flesberg kommune:

Godkjente hyttetomter	:	2114 (derav 1323 på søndre del)
Godkjente caravanplasser:		555
Hotell (Fagerfjell)	:	140 senger
Servicesteder	:	7
Skitrekk	:	3

Buskerud (Flesberg, Kongsberg og Rollag):

Godkjente hyttetomter	:	3060
Caravanplasser	:	805

Omlag 67% av området over 700 m.o.h. i Buskeruds del av Blefjell ligger i Flesberg kommune. Kommunen har vel 70% av hyttebebyggelsen og 69% av caravanplassene som andel av Buskeruds utbygging på Blefjell. Utbyggingsvolumet i Flesberg tilsvarer følgelig den andelen av Blefjell som ligger innenfor kommunens grenser.

Hyttebebyggelsen i Flesberg kommune er i forhold til folketallet blant den største i landet.

4.0 VIKTIGE PROBLEMSTILLINGER I KOMMUNEDELPLANEN.

Samordningen med kommunens reiselivsplan.

Blefjell har stått sentralt i arbeidet med reiselivsplanen for Flesberg kommune. Området er spesielt i reiselivssammenheng gjennom naturkvalitetene og den nære beliggenhet til store befolkningskonsentrasjoner.

Reiselivsplanen tar i første rekke opp de næringsmessige og kommersielle sidene knyttet til denne næringen. I kommunedelplanen sees problemstillingene i en mer helhetlig sammenheng der

utbygging og miljø-/ressursvern må avveies. Imidlertid blir det også i reiselivsplanarbeidet lagt vekt på at dette er to sider av samme sak. Ødelegges miljøet graves også grunnen vekk for reiselivsnæringen. Dette må også sees i sammenheng med at miljøbevistheten blant folk flest er økende.

Sammenbindingsvei nordre og søndre Ble.

I arbeidet med kommunens reiselivsplan er det påpekt at fremkommeligheten på Blefjell er for dårlig. En ny vegtrase mellom nordre og søndre Ble (Vårås til Våtvatnet) vil i reiselivssammenheng kunne gjøre området mer attraktivt ved at større områder knyttes sammen og gjøres lettere tilgjengelig.

Vegsammenknytning mellom nordre og søndre Ble berører også miljømessige forhold. En ny veg vil måtte gå gjennom urørte naturområder og vil genere økt trafikk som vil kunne påvirke enkelte hytteområder, og gi økt aktivitet på nordre del av Ble.

Planutvalget ønsket å få de prinsipielle sidene ved denne sammenknytningen drøftet. Et forslag til sammenknytning ble derfor medtatt i to alternativer i et skisseforslag som ble lagt ut til debatt.

Den prinsipielle tanken om vegsammenknytning ble møtt med motstand fra berørte grunneiere. Det samme gjaldt lokale hytteiere som forutså ulempe av trafikk knyttet til vegen. Blefjell villreinnevd pekte på mulige uheldige virkninger for villreinen ved økt trafikk på nordre del av Ble.

På grunnlag av innspillene fra debattfasen har planutvalget valgt ikke å vise en mulig sammenbindingsveg i kommunedelplanen. Det forutsettes at vegspørsmålet kan tas opp og vurderes spesielt eventuelt som en revisjon av kommunedelplanen dersom dette blir aktuelt.

Hyttebygging.

Kommunens hyttepoletikk har vært et sentralt spørsmål i arbeidet med kommunedelplanen. Områdets store volum av hytter med lav standard tilsier at kommunen står framfor en periode med ønske om standardhevning. Vann og avløpsspørsmål har derfor blitt vektlagt. Det vises i denne sammenheng til de arealvurderingene som er gjort (vedlegg).

Fylkesmannens miljøvernnavdeling har i debatten etterlyst et volumanslag over hvor mange hytter som totalt skal bygges i området. Planutvalget har ikke funnet det riktig å sette et slikt

tak på hyttebyggingen på det overordnede nivået kommunedelplanen befinner seg på. En slik "total" måte å planlegge på er både

urealistisk (styringsproblemet), i tillegg til at det kan provosere fram en opphetet detaljplanlegging før "taket" nåes. Imidlertid er det åpenbart at med et volum på omlag 2100 hytter er hovedtyngden av hytteutbyggingen på Blefjell gjennomført.

5.0 REGULERINGSPLANLEGGINGEN - ET NØDVENDIG VERKTØY FOR OPPFØLGINGEN AV KOMMUNEDELPLANEN

Kommunedelplanen for Blefjell er en oversiktsplan som trekker opp retningslinjer for utviklingen i området og stille krav til arbeidet med reguleringsplanleggingen. Kravene til reguleringsplanleggingen går blant annet fram av bestemmelsene til planen.

Reguleringsplanarbeidet vil bli svært viktig for gjennomføringen av intensjonene i planen. Det er gjennom dette arbeidet den detaljerte arealutforming fastsettes. Samarbeide med berørte brukerinteresser vil være viktig i reguleringsplanleggingen, spesielt når det skjer fortetting i eksisterende hytteområder. Likeledes at reguleringssspørsmålet forelegges kommunen før plan utarbeides.

Grensene mellom de ulike områdetypene (sonedelingen av landbruksnatur- og friluftsområdene) er satt som grove rammeavgrensinger. Ved behandlingen av detaljplaner forutsettes det at det skal gjøres konkrete vurderinger i hvert enkelt tilfelle. Dette kan medføre at grensene endres noe. Byggegrensen mot fjeller er imidlertid et viktig prinsippielt skille som må praktiseres konsekvent.

Regulering av større sammenhengende områder som omfatter flere eiendommer kan enkelte steder være en forutsetning for å kunne få gjennomført gode planløsninger som ivaretar miljøensyn. Kommunen har en viktig rolle som pådriver for å stimulere til samarbeide av denne type.

6.0 AREALINNDELINGEN I PLANEN.

Hovedlinjene i planutkastet er en inndeling av de viktigste områdene i fire områdetyper. Dette er gjort ved at områdene er lagt ut som landbruks-, natur og friluftsområder der adgangen til hyttebygging er regulert gjennom bestemmelsene til planen. Eksisterende turistanlegg er lagt ut som byggeområder.

Landbruks-, natur- og friluftsområdene er derved inndelt i følgende områdetyper:

1. Fjellområder.

Dette er i hovedsak snaufjellsområder og avgrensingen av denne sonen markere en øvre byggegrense mot fjellet. Disse områdene er

svært sårbare for bygge- og anleggstiltak, både med hensyn på naturmiljø/landskap og friluftsliv/rekerasjon/jakt/fiske. Innenfor sonen ligger det noen eksisterende hytter og Strutåsen Fjellstue.

I disse områdene forutsettes det derfor at ny hyttebygging eller vesentlig utvidelse av eksisterende hytter ikke bør tillates. Det vil bli opp til bygningsrådet i hvert enkelt tilfelle å avgjøre hva som er en vesentlig utvidelse. Forøvrig vil alle bygge- og anleggstiltak som har direkte tilknytning til landbruksnæring være tillatt, herunder restaurering av støler og seterhus. Det forutsettes også at enklere tilrettelegging av turskiløyper bør kunne foregå.

2. Hytteområder.

Hytteområder omfatter områder som i hovedsak er regulert eller kan reguleres til fritidsbebyggelse. Dette er områder som fortsatt kan ha et utbyggingspotensiale dersom det tas hensyn til andre interesser gjennom reguleringsplanarbeidet.

I søndre del av kommunedelplanen markerer nedre avgrensning av dette området en byggegrense mot produktiv skog. Planutvalget har understreket at utbygging nedenfor denne grensen må kunne vurderes dersom dette ikke kommer i konflikt med andre viktige interesser.

Det er ikke satt noe tak eller ramme for antallet hytter i dette området. Dette har blant annet sammenheng med at potensiale for nye hytter i områdene først kan klarlegges gjennom reguleringsplanarbeidet.

3. Sone A. (Eksisterende hytteområder med særskilte bestemmelser i søndre del av kommunedelplanen).

Sone A omfatter naturområder og hytteområder som i dag stort sett er spredt utbygd med hytter. Områdene har gjennomgående et utbyggingsmønster som vanskeliggjør fortetting. I tillegg er det i hovedsak sårbare områder landskapsmessig og resipientmessig. En stor andel av den eksisterende hyttebebyggelsen i områdene er gjennomgående av lav standard. Det er ikke forutsatt videre fortetting av hyttebebyggelsen i disse områdene utenom de planer og enkeltsøknader som allerede er godkjent.

4. Sone B. (Eksisterende hytteområder med særskilte bestemmelser i søndre del av kommunedelplanen).

Sone B omfatter områder som grenser mot fjellet og i hovedsak er utbygd etter godkjente disposisjonsplaner. Øvre deler av området er landskapsmessig sårbare med verneskog mot fjellet og viktige

utfartskorridorer. Områdene kan ha et begrenset fortettingspotensiale i nedre deler. Dette må avklares gjennom detaljplanleggingen i området.

Andre arealbruksformål og forhold av betydning for arealbruken.

I planen er eksisterende turistanlegg lagt ut som byggeområder, og Svarttjern Myrreservat som område båndlagt etter naturvernloven. Forøvrig skal vedtatte reguleringsplaner og godkjente disposisjonsplaner fortsatt gjelde. Arealbruk fastlagt i reguleringsplaner og hyttelokaliseringer i disposisjonsplaner vil således gå framfor den arealbruk som er vist i kommunedelplanen.

Det er ikke lagt ut områder for nye turistanlegg i planen. Planutvalget har forutsatt at gode prosjekter for etablering av turistanlegg i lavereliggende skogområder bør kunne tillates dersom dette ikke kommer i konflikt med andre viktige interesser. Dette må imidlertid behandles som en dispensasjonssak i bygningsrådet og forutsetter uttalelse fra de organer som har arealinteresser i området.

Planutvalget har videre forutsatt at i samsvar med retningslinjene fra Buskerud fylkeskommune og tilrådninger fra hovedutvalg for kultur, bør det ikke etableres nye caravanplasser i områdene opp mot øvre byggegrense eller i områder som er landskapsmessig sårbare.

Ved etablering av nye skiløyper bør det særlig tas hensyn til vilt og eksisterende hytter dersom slike områder blir berørt. Etablering av løypetraseer vil ellers bidra til øke områdets attraktivitet i friluftslivssammenheng.

Vedlegg

VEDLEGG - AREALVURDERINGER FOR NORDRE OG SØNDRE DEL AV BLEFJELL.

=====

AREALVURDERINGER FOR SØNDRE DEL AV KOMMUNEDELPLANEN.

Søndre del av kommunedelplanen er karakterisert av et forholdsvis stort utbyggingspress når det gjelder hytter, og en oppdelt eiendomsstruktur med over 30 grunneiere.

Detaljplanstatus for søndre del av kommunedelplanen.

Antall vedtatte reguleringsplaner.	: 8 (9).
Antall godkjente disposisjonsplaner.	: 23
Antall daa som omfattes av vedtatte reguleringsplaner.	: 5033 daa.
Antall daa som omfattes av godkjente disposisjonsplaner.	: 10562 daa.

Status hyttebygging.

Godkjente tomter 1988	: 1323
Antall daa pr. hytte innenfor regulerte områder	: 14,6
Antall daa pr. hytte innenfor områder som omfattes av godkjent disposisjonsplan	: 11,4

Hovedtyngden av de godkjente hyttetomtene er i dag utbygd. I tillegg er en del hytter bygget uten detaljplan (før 1965 m.m) Så nær som hele utbyggingsvolumet av hytter er lokalisert til et belte mellom 700 og 500 meter over havet.

De fleste hyttene i området har en forholdsvis lav standard. Dette henger ikke minst sammen med at mange er bygget for en del år tilbake.

Utbyggingsmønster.

Utbyggingsmønsteret på søndre Blefjell henger nøye sammen med eiendomsstrukturen i området. Denne er karakterisert ved

teigdeling i stripeformasjon opp mot fjellet. Samtidig har det i planleggingsarbeidet vært lite samarbeide mellom grunneierene i området. Det har blitt fremmet enkeltplaner for hver eiendom.

Dette har gitt et sammenhengende utbyggingsområde med i hovedsak et spredt utbyggingsmønster. Utbyggingsformer av denne type er arealkrevende. Det er lite tilløp til tunløsnings- eller andre former for mer konsentrerte utbyggingsformer. Det finnes unntak blant annet i de sist regulerede områdene ved Sjuvasslia - Væråsetra.

Det eksisterende utbyggingsmønsteret er en avgjørende forutsetning for utbyggingspotensialet i området.

Regionale interesser.

Buskerud fylkeskommune har utarbeidet et forslag til retningslinjer som søker å konkretisere konsekvensene av de regionale interessene på Blefjell. Når det snakkes om regionale interesser tenkes det ut over en kommune eller fylke, og man ser hele Blefjell med omland under ett. Retningslinjene gir følgende signaler vedr. arealbruk:

- varsomhet med videre hyttebygging. Forvaltning av området ut fra et langsiktig perspektiv.
- definere en øvre byggegrense mot fjellet. Restriktiv holdning til ombygginger/påbygging i området over øvre byggegrense.
- byggeforbud i 100 meters beltet rundt vann- og vasdrag.
- legge vekt på landskapstilpassing ved videre hyttebygging.
- sikre utfartskoridorer og parkeringsmuligheter for allmenn turutfart.
- legge vekt på at vann og vassdrag ikke forurenses.
- videre turistutbygging bør lokaliseres til eksisterende virksomheter.
- caravanplasser bør ikke lokaliseres opp mot øvre byggegrense mot fjellet.

Flesberg kommune har gjennom arbeidet med kommunedelplanen lagt til rette for at de forholdene som tas opp i retningslinjene kan gis en helhetlig vurdering. Retningslinjene vil forøvrig være like aktuelle for nordre del av kommunedelplanen.

Friluftsliv.

Bruken av områdene på søndre Blefjell i friluftssammenheng kan

deles i to. Det ene er bruken av fjellområdene til turutfart, rekerasjon, jakt og fiske for tilreisende og lokalbefolkning. Det andre er nærmiljøet for hytteeiere og andre som bor i området. Bruken av selve fjellområdene krever i første rekke fri adgang til fjellet og mulighet for parkering. Dette betyr at utfartskorridorene ved Blestua og Blestølen må sikres. I tillegg vil øvrige områder som gir et gunstig angrepspunkt fra vei være viktige for denne utfarten. Dette gjelder for eksempel områdene syd for Blestølen.

Sikring av nærmiljøet for de som midlertidig bor på hytter, campingvogner og overnattingssteder kan i utgangspunktet synes å være et spørsmål som må ivaretas gjennom reguleringsplanleggingen. Dette er imidlertid bare delvis mulig. Særlig fordi det overveiende fremmes mindre planer for enkelteierdommer. Differensiering av områder på oversiktsnivået kan gi et bedre utgangspunkt for å ivareta disse hensynene gjennom detaljplanleggingen.

Ved vurdering av hyttepotensialet på søndre Blefjell vil hensynet til allment friluftsliv og nærmiljøet i utbyggingsområdene være blant de dimensjonerende faktorene. Dette vil særlig ha betydning for områdene som ligger over tilførselsveiene til Blestua-Blestølen og Sjuvasslia.

Utbyggingsmønsteret på Søndre Blefjell med stort sett spredt utbygging over større områder, gjør at fortettpotensialet er mindre enn det ellers ville ha vært med et mer konsentrert utbyggingsmønster. Ikke minst hensynet til nærmiljøet i hytteområdene vil ha betydning for mulighetene for fortettinger.

Viltinteresser.

Blefjell har en villreinstamme på omlag 270 vinterdyr. Truselen mot denne ligger i første rekke gjennom aktiviteter i de områdene der reinen har tilhold. Det er vanskelig å trekke noen konklusjoner for hvilke konsekvenser videre hyttebygging har for reinstammen så lenge fjellområdene ikke blir direkte berørt. Fra vilthold blir det påpekt at all utbygging i tilgrensende områder til reinens oppholdsområder i utgangspunktet er uheldig.

For småvilt og annet hjortevilt enn villrein er det også vanskelig å trekke sikre konklusjoner.

Det foreligger følgelig ikke konkrete opplysninger om vilthensyn som kan være direkte dimensjonerende for videre hyttebygging på søndre Blefjell dersom fjellområdene holdes uberørt. Eventuelle lokale områder bør kunne ivaretas gjennom reguleringsplanarbeidet.

Landskapsvern.

Landskapsinntrykket er vesentlig for de fleste i rekerasjons- eller reiselivssammenheng. Det gir et viktig bidrag til om en trives i et område eller ikke.

Flate områder med lite vegetasjon er spesielt utsatte i denne sammenheng, og gjør at et eventuelt utbyggingspotensiale blir betraktelig redusert. Mulighetene for landskapstilpassing vil derfor være en viktig dimensjonerende faktor. Flere områder på søndre Blefjell har allerede nådd metning i denne sammenheng. Dette gjelder særlig områder opp mot fjellet, og utsatte steder sør for Blestølen mot grensen til Kongsberg.

Åpne områder, og områder opp mot fjellet er særlig sårbare for hyttebygging landskapsmessig sett. Hyttepotensialet i disse områdene er små, og ved eventuell utbygging vil utforming og fargevalg være særlig viktig.

Forurensning.

Resipientforholdene i området vil bli en viktig dimensjonerende faktor ut fra planutvalgets forutsetning om at videre utbygging skal ha en rimelig god sanitær standard. Med rimelig god sanitær standard menes innlagt vann og at privetløsningen baseres på biologisk klosett / tett oppsamlingstank. Dette medfører at vurderingene er relatert til utslipp av vaskeavløpsvann. Tyngre utslipp betinger således høygradig rensing.

Vurderingene av resipientkvalitet gir følgende tilrådninger vedr. utbyggingspotensiale:

Videre utbygging i område Nippetto/Blestølen bør henvises til de lavereliggende områdene nedenfor hovedvei og vei til Nippetto, samt områdene øst for ende på Nippetoveien.

Utbygging i de andre områdene (høyereliggende) tilrås ikke ut fra de meget vanskelige resipientforholdene. En utbygging her vil gi en skadelig forurensningsbelastning. Det må i disse områdene tolereres forskjeller i sanitær standard ut fra lokale forhold.

Område Aaslandsetra/Blestua er noe bedre stilt. Det er dog områder ovenfor hovedvei hvor en bør vise forsiktighet. Det antas dog at dette området kan tåle standardheving ved eksisterende hyttebebyggelse, uten at det oppstår skadelig forurensning i området. Det bør i dette område kunne tillates rimelig god sanitær standard innenfor fastsatte vilkår.

Utbygging bør skje i de nedenforliggende områdene og det er resipientmessige en fordel om utbyggingen trekkes så langt ned mot Adalen som mulig. Det bør i disse områdene tillates rimelig god sanitær standard.

Sjuvasslia/Våråsetra er det klart beste område på Blefjell. Her har en tildels brukbare resipientforhold nedenfor hovedvei. Området tåler standardheving ved eksisterende bebyggelse og ny

bebyggelse bør kunne gis mulighet til god sanitær standard. det ligger relativt godt til rette for fellesløsninger. Utbygging bør kunne skje i hele området, men det bør prioriteres løsninger med fellesledning(er) ned til de nedforliggende masseforkomstene, ved utbygging av områdene ovenfor hovedvei.

Vannforsyning.

Eksisterende fritidsbebyggelse forsynes i dag hovedsaklig fra overflatekilder. Disse er for det meste etablert gjennom pålegg i plansammenheng (regulerings- og disposisjonsplaner) og således forsynes større deler av bebyggelsen innenfor planområdet fra samme brønn. Brønnene er lagt i tilknytning til vassdrag og oppkommer etc. og det er i stor grad benyttet lokalkjennskap ved valg av steder. Dette gjør at det ofte er mye og godt vann i disse brønnene. Flesteparten av brønnene er ikke sikret forskriftsmessig og er derfor sårbare overfor overflateforurensning. Det har i den senere tid vært en merkbar økning av borebrønner på fjellet, særlig i de mest tettbygde områdene. Disse brønnene gir ofte godt vann, men kan være sårbare for forurensning. Forurensningsproblemet må relateres til det stadig økende antall utslipp som følger i kjølvannet av innlegging av vann og ved bruk av ikke forskriftsmessige avløpsløsninger.

Fremtidig vannforsyning må etableres ut fra den forutsetning at vassdragene ikke holder drikkevannskvalitet. Dette betyr at åpne vassdrag/innsjøer kan benyttes som råvannskilde, men at det er behov for enklere behandling/rensing før det benyttes av konsument. Borebrønner (grunnvannsforyning i fjell/løsmasser) vil erfaringsmessig gi en god vannkvalitet og ved planmessig plassering vil disse i stor grad kunne sikres mot forurensning. Det er imidlertid en forutsetning at fremtidige avløpsløsninger etableres og bygges forskriftsmessig. Dette må også gjelde de allerede etablerte utslippene og rehabilitering av disse anleggene må inngå som en del av den strategi som trekkes opp gjennom kommunedelplanen.

Det vises forøvrig til utredningen om vannforsyning for nordre del av kommunedelplanen.

Landbruk.

Det er små konflikter i forhold til landbruksinteresser i området. Hovedproblemstillingen vil være en relevant avgrensning i forhold til produktiv skog.

AREALVURDERINGER FOR NORDRE DEL AV KOMMUNEDELPLANEN.

Arealsituasjonen i områdene som omfattes av nordre del av kommunedelplanen er til tross for et forholdsvis "komplisert" landskap, betydelig enklere enn for søndre del. Enklere eiendomsstruktur synes å være hovedårsaken til dette. Planutvalget har derfor ikke funnet det nødvendig å spesifisere arealbruken i dette området på samme måte som for søndre del av planen.

Detaljplanstatus nordre del av kommunedelplanen.

Tallene i parentes gjelder søndre del og er satt opp til sammenligning.

Antall vedtatte reguleringsplaner	:	3	(8)
Antall godkjente disposisjonsplaner	:	13	(23)
Antall daa som omfattes av vedtatt reguleringsplan	:	1102 daa	(5033 daa)
Antall daa som omfattes av godkjent disposisjonsplan	:	12 208 daa	(10 562 daa)

Status hyttebygging.

Godkjente tomter 1988	:	791	(1323)
Antall daa pr. hytte innenfor regulerte områder	:	15,2	(14,6)
Når Fagerfjellområdet tas med	:	8,0	
Antall daa pr. hytte innenfor områder som omfattes av godkjent disposisjonsplan	:	18,6	(11,4)

Av tallene over kan det slås fast følgende:

- det har vært en høyere aktivitet når det gjelder reguleringsplanlegging på søndre del enn på nordre.
- reguleringsplanleggingen på nordre del har i stor grad lagt opp til konsentrert utbygging (Fagerfjell).
- det er lagt ut omlag like stort areal i disposisjonsplaner på nordre og søndre del, men utnyttingsgraden har vært høyere på søndre del.

Hovedtyngden av hyttene på nordre del er lag ut i disposisjonsplaner og bygget ut for en del år tilbake. Det er følgelig en stor andel hytter med lav standard også i dette området.

Utbyggingsmønster.

I likhet med på søndre del har eiendomsstrukturen vært en viktig faktor for utbyggingsmønsteret i området. Imidlertid har eiendomsstrukturen på nordre del ikke så utpreget tett stripeformasjon. Dette i kombinasjon med naturgitte forutsetninger har gitt et noe mer konsentrert utbyggingsmønster med en stor utbyggingstyngde ved Fagerfjell og Blåberg - Blekroa.

Likevel er selve detaljplanleggingen utført ut fra de samme prinsipper som på søndre del. Dette har innenfor det en kan kalle utbyggingsområdene gitt et spredt utbyggingsmønster, med lite tilløp til tunløsninger eller andre former for mer konsentrert utbygging. I likhet med på søndre del finnes det unntak i de sist regulerte områdene (Fagerfjell). I hovedtrekk er følgelig det framtidige utbyggingsmønsteret i området stort sett bundet opp gjennom de arealdisposisjoner som allerede er gjort.

Tar en utgangspunkt i "Oversiktsplan for Blefjell i Flesberg" som vel var noe av grunnlaget for kommunens generalplan, så blir det her i første rekke tilrådd videre hyttebygging på nordre del av Blefjell.

Totalt ble det i denne planen tilrådd 10 utbyggingsområder der 7 av disse i hovedsak er med i kommunens generalplan. I disse 7 områdene som totalt utgjorde 3220 daa, ble det tilrådd en maksimal utbygging av 210 hytter, dvs 15,3 daa pr. hytte.

Strandområdene.

Hensynet til strandområdene blant de mange vannene i området vil ha innvirkning på planløsningen. Tar man generelt hensyn til 100 meters beltet langs vann og større vassdrag og sammenholder dette med hvor det vil være naturlig å trekke en områdeavgrensning vil forholdsvis store områder være viktig å holde fri for videre utbygging.

De fleste større vannene i området er regulert (7 vann). Dette vil selvsagt ha betydning for strandområdenes attraktivitet. Likevel synes dette ikke å være noe argument for generelt å legge opp til utbygging i 100- meters beltet rundt regulerte vann. Lokale forhold kan imidlertid tilsi at byggegrensene mot vann og vassdrag vurderes bør kunne trekkes nærmere enn 100 meter (målt ved gjennomsnittlig vannstand). Disse forholdene bør kunne ivaretas gjennom reguleringsplanarbeidet.

Viltinteresser.

Det finnes noe bedre viltregistreringer for denne delen av planområdet. Dette gjelder trekkveier for hjortevilt og viktige småviltområder.

Trekkveier for hjortevilt og hjorteviltområder gjelder området syd for Våtvatnet, Sydøst for Hoppestadvann (mot Lauhaugtjern), Hafslia og områdene vest for denne, områdene på begge sider av Gjuva opp til Bjørvatnet og områdene nord for Svarttjern / Skaktjern til Rollag grense.

Småviltområder omfatter området nord for Lauvhaugen, øst for Hoppestadvann, Maugerudkollen, området vest for Gjuveliseter og nord for Klengstølen.

Når det gjelder forholdet til villrein så er det særlig fastsetting av en øvre byggegrense og kanalisering av ferdsel som er de viktigste faktorene.

Friluftsliv.

Friluftslivsinteressene knytter seg til stier og løyper som danner utgangspunkt for turer til fjellet, nærområdene rundt hyttebebyggelsen og nærområder / aktivitetsområdene knyttet til turistanleggene. Det vises i denne sammenheng til utredningen for søndre del. Generelt vil det være viktig at disse forholdene vektlegges gjennom detaljplanleggingen.

Utfartsområdene mot fjellet er i første rekke fra Fagerfjell, parkering ved Hølsetra og ved sørenden av Kjørkjevann.

Det foreligger ikke direkte registreringer av lokalbefolkningens bruk av områdene i friluftssammenheng. Men en må gå ut fra det meste vil være sammenfallende med den bruk tilreisende har. I tillegg kommer aktiviteter som jakt og annen bruk av utmark. Hyttebygging vil generelt kunne bidra til å oppstykke områder til dette formålet.

Områdene mellom Hoppestadvann og Djupevannet og nord for Gjuvatnet / vest for Kyrkjevannet er registrert som viktige natur og friluftsområder.

Vannforsyning.

Nordre del (område Våtvannet - Rollag grense) har gjennomgående vassdrag med sikker vannføring. Vassdragene synes relativt lite påvirket av forurensning. Det er dog lokale problemer og dette antas i første rekke å være en kominasjon av etablering av ikke forskriftsmessige utslipp og de store variasjoner en har i deler av områdene på grunn vassdragsreguleringene. Det antas i disse områdene mest hensiktsmessig å benytte grunnvannsforsyning (borebrønn i fjell).

Dette sikrer en mer stabil forsyning og løsningen er mindre påvirkelig av eventuell forurensning. For de områdene som ikke er påvirket av reguleringene, kan forsyning basert på direkte uttak i vassdrag være en aktuell løsning. Det er særlig da vassdrag fra/eller innenfor byggegrense som kan være aktuelle. Surheten (lav Ph) på vannet er et problem for forsyning fra overflatekilder og det må derfor påregnes å anlegge utstyr for å heve denne (luting etc.). Faren for bakteriologisk forurensning gjør det også aktuelt at vannet må sikres gjennom en enklere form for behandling (hygienisering med UV etc).

Generelt sett antas at vannforsyningsproblematikken kan løses på en forsvarlig måte ved en eventuell videre utbygging av områdene på Nordre del. Det vises forøvrig til utredningen om vannforsyning for søndre del.

Forurensning.

Området Våtvatnet/Fagerfjell er resipientmessig dårlig med tanke på separatløsninger i tilknytning til rensning i grunnen. Vassdragene i området er dog relativt gode resipienter og kan tåle endel utslipp uten at det oppstår skadelige forurensninger. Dette betyr at det må satses på høygradige anlegg og da fortrinnsvis mindre fellesanlegg. Dersom en kan oppnå slike løsninger kan området tåle en ytterligere utbygging. I motsatt fall bør en vise forsiktighet og stort sett satse på sanitær standardhevning ved eksisterende bebyggelse. Det må tolereres forskjellige standarder ut fra de lokale forhold.

Blåberg/Hafsliåsen har relativt dårlige kvaliteter på resipient-siden. Område mellom Blåberg - Hølsetra er noe bedre og det bør kunne tillates endel utbygging i dette området uten at det oppstår skadelig forurensning. Eksisterende hytteområder er relativt tettbygde og de dårlige resipientmuligheten i området gjør at en bør vise stor forsiktighet ved videre fortetting. Deler av den eksisterende bebyggelsen bør kunne gis en mulighet for en rimelig god sanitær standard. Det må tolereres forskjeller i standard ut fra de lokale forhold.

Område Kjørkevatnet/Klengstul/Butjønn (Rollag grense) er relativt sett dårlig ut fra en resipientmessig vurdering. Det er dog lite bebyggelse i området og det antas at det bør kunne bygges endel

hytter i området, før det oppstår skadelige forurensninger. En slik konklusjon baserer seg på at det i detaljplanleggingen tas hensyn til de store lokale forskjeller som er i området med tanke på rensmuligheter for avløpsvann. Vassdragene i området er av en slik karakter at de kan tåle utslipp fra større utbygging i området. Det må da benyttes høygradig rensemetoder.

Landskapsvern.

Det er i hovedsak godt med vegetasjon og et kupert landskap i området. Dette gir gode muligheter for landskapstilpassing dersom vanlige prinsipper for terrengtilpassing legges til grunn for detaljplanleggingen. Likevel er det mer åpne myr- og fjellområder i deler av området som gir dårlig muligheter for landskaps-tilpassing.

Landbruksinteresser.

Det er produktive skogområder i deler av planområdet. Imidlertid er det ofte små områder produktiv skog i mellom lavproduktive områder. Ofte kan dette være områder med gode resipientforhold. Det kan følgelig være nødvendig å gjøre en avveining av bruker-interessene her. I større sammenheng skulle dette imidlertid ikke representere noen stor konflikt.

Dette dokumentet har et for stort format til å kunne skannes i sin helhet.

For innsyn ta kontakt med arkivet ved Kulturhistorisk museum:

postmottak@khm.uio.no

FLESBERG KOMMUNE - KOMMUNEDELPLAN FOR BLEFJELL.

PLANINNHOLD.

Kommunedelplanen for Blefjell er en oversiktsplan som fastlegger hovedtrekkene i arealbruken på Blefjell i Flesberg.

Kommunedelplanen er delt opp i en nordre og en søndre del. Hver del omfatter plankart med bestemmelser . Det er utarbeidet en utredning som hører til plankartene som beskriver planprosessen, begrunnelsen for planforslaget og de intensjonene som ligger i dette.

Kommunedelplanen er utarbeidet med hjemmel i kapittel VI i plan- og bygningsloven. Endelig vedatt kommunedelplan vil være rettslig bindende for arealbruken i området og vil erstatte tidligere godkjent generalplan. Vedtatte reguleringsplaner og godkjente disposisjonsplaner skal fortsatt gjelde.

Rettslig bindende bestemmelser knyttet til planen med hjemmel i paragraf 20-4 a-h i plan- og bygningslova (etter endring i samsvar med ot. prp. nr. 51, 1987-88) er uthevet med ramme.

Øvrig tekst er av opplysende og forklarende karakter.

TEKNISK ETAT I FLESBERG

Moatid: 31. 08. 89

Saksbehandler:

Gnr:

Arkiv:

FLESBERG KOMMUNE - KOMMUNEDELPLAN FOR BLEFJELL.

NORDRE DEL.

TEGNFORKLARING MED BESTEMMELSER OG UTFYLLENDE OPPLYSNINGER.

Rettslig bindende bestemmelser knyttet til planen med hjemmel i paragraf 20-4 i plan- og bygningsloven er vist med ramme.

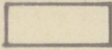
Øvrig tekst er av opplysende karakter.

Kommunedelplanen er en rammeplan og viser hovedtrekkene i arealbruken i området. Mer detaljerte arealavgrnsninger vil bli gjort gjennom reguleringsplanarbeidet.

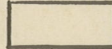
BYGGEOMRÅDER.



TURISTANLEGG



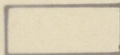
HYTTER



LANDBRUKS-, NATUR- OG FRILUFTSOMRÅDER.

Innenfor disse områdene vil det ikke være tillatt med annen bygge- til lar

LANDBRU
FRITIDS



FJELLOM

Fjellom
med her

For disse områdene gjelder følgende bestemmelser:

INNENFOR FJELLOMRÅDENE ER OPPFØRING AV NY FRITIDSBEBYGGELSE ELLER VESENTLIG UTVIDELSE AV EKSISTERENDE IKKE TILLATT. DET SAMME GJELDER FRADELING OG BORTFESTING AV TOMTER TIL DETTE FORMÅLET.

Avgrensingen av fjellområdene danner en "øvre byggegrense mot fjellet"

Bygge- og anleggsvirksomhet som har direkte tilknytning til landbruksnæring vil være tillatt. Det samme gjelder enklere tilrettelegging av skiløypetraseer i skogs og fjellområdene såfremt det ikke skaper ulemper for hyttebebyggelsen, og er til skade for vilt- og miljøsyn. En eventuell løypetrase fra sør- til nord-Ble må vurderes spesielt.

H

HYTTEOMRÅDER.

INNENFOR HYTTEOMRÅDENE KAN DET OPPFØRES NY FRITIDSBEBYGGELSE PÅ FØLGENDE VILKÅR:

- DET SKAL UTARBEIDES REGULERINGSPLAN. BESTEMMELSENE OG INTENSJONENE I KOMMUNEDELPLANEN FOR BLEFJELL SKAL LEGGES

TEKNISK ETAT FLESBERG

Mottatt 31. 08. 89

Saksbehandler

Gnr

Arkiv

UNIVERSITETET I OSLO

2

OLDSAKSAMLINGEN
FREDERIKS GATE 2. 0164 OSLO 1
TELEFON (02) 41 63 00



UNIVERSITY MUSEUM OF
NATIONAL ANTIQUITIES
FREDERIKS GATE 2. 0164 OSLO 1

KOPI

Flesberg kommune,
Teknisk etat,
3623 LAMPELAND.

OSLO, 19. desember 1989.

SAKSBEHANDLER:

DERES REF:

VÅR REF.: (BES OPPGITT VED SVAR) 2531/89 PON/gi

FORSLAG TIL KOMMUNEPLAN MED BESTEMMELSER SAMT RAPPORT FOR
BLEFJELL I FLESBERG KOMMUNE, BUSKERUD

Vi viser til Deres forsendelse av 1. september 1989.

Universitetets Oldsaksamling savner et avsnitt om forn-
minner/kulturminner i kommuneplanen for Blefjell.

Fornminner er fredet ved lov om kulturminner av 9. juni 1978.
De er en viktig del av kommuneplanen, og de er en ressurs
som kan benyttes både i turistnæringen og i et lokalt peda-
gogisk opplegg.

Innenfor Blefjellområdet er det bare foretatt sporadiske
registreringer av fornminner, og en må regne med at det her
finnes spor etter gammel setring, fangst og fiske, jernut-
vinning og gammel ferdsel.

Alle fornminner i planområdet bør registreres, og kommunen
bør også i samarbeid med antikvariske myndigheter sikre
fornminner og kulturlandskap for framtida.

Etter 1. januar 1990 er det Buskerud fylkeskommune ved
fylkeskultursjefens kontor som har ansvaret for registreringen
av fornminner i Buskerud.

Med hilsen

Per Oscar Nybruget
forsker